

Föreläsning 19 oktober

Barn och unga i kris

Jessica Svahn, Vårdenhetsöverläkare

Hedvig Kalén, Vårdenhetschef

Innehåll

- Våra skyldigheter.
- Bemötande.
- Akut omhändertagande, psykologiskt och farmakologiskt.
- När skall man dra öronen åt sig.
- Prata med BUP.

Patientexempel

- 15-årig flicka som gråter hejdlöst. Inkommer efter intag av moderns Sertralin eftersom partnern gjort slut.
- 15-årig pojke som skållat sig efter kontakt med Migrationsverket tidigare under dagen. Vill inte svara på frågor om sitt mående.
- 13-årig pojke som inkommer med andnöd och som tror att han skall kvävas.

Skyldigheter

- Tillse att en ansvarig vuxen finns på plats, även om patienten protesterar.
- Informera om och tänk på anmälningsplikten, jml 14 kap. 1 c § SoL.
- Gör en aktiv bedömning av huruvida patienten kan lämnas ensam eller inte.

Bemötande

- Det tar en stund att förstå vad man ser; att få patienten att prata och att göra en bedömning.
- Samtal är ofta ett tidskrävande instrument.

Bemötande

- Ett hjälpmedel för att försätta patienten i pratbart skick är att erbjuda fika.
- Låt patienten beställa.
- Det har dubbla syften att låta patienten beställa; att signalera att patienten är sedd och värdefull. Att betona patientens egenansvar som en människa som kan välja.

Bemötande, sammanslagning

- En sammanslagning innehåller:
- Vem är Du
- Vad syftar samtalet till
- Vad kan konsekvenserna bli
- Hur lång tid tar det
- Vad händer efter samtalet
- Informera om Din anmälningsplikt

Bemötande, sammanshangsmarkering, forts.

- Överinformera om det förväntade förloppet.
- Garantera inte det vidare vårdförloppet hos vårdgrannar.
- Om förälder/ansvarig vuxen ansluter sent i samtalet, ge informationen igen. Bjud även gärna de vuxna på fika.
- Oroliga människor har svårt att ta in information.

Bemötande

- Människor som skäms har också svårt att ta in information. Många föräldrar till ungdomar som exempelvis har intoxikerat sig är inte bara oroliga utan också skamsna.

Omhändertagande

- Undvik kroppskontakt.
- Kroppskontakt kan medföra regression och/eller traumapåslag.

Hur talar man med en ungdom i affekt

- Tala i korta meningar.
- Var tydlig och erbjud om möjligt konkreta val.
- Fokusera på det aktuella.
- Om något är oklart eller osäkert - säg det!

Hur talar man med en ungdom i affekt

- Var vänlig, cool och bestämd.
- Utstråla "jag har hört *allt* förut, *allt* går att tala om här".
- Tala med vanlig vuxen röst.
- Tala med den åldersadekvata delen av personen, den som visste att den ville ha kaffe med mjölk/ saft.

Hur man talar med en ungdom som moltiger

- Man får leka "20 frågor", det vill säga ställa frågor som kan besvaras med ja och nej.
- Be dem ge tecken om Du är på rätt väg.
- Tramsa och överdriv lite.

Suicidtankar/försök

- Det är inte farligt att fråga.
- Studier visar att man inte kan "väcka den björn som sover" genom att fråga.

Hur talar man med en ungdom i affekt

- Normalisera, allt är inte sjukligt.
- Att må dåligt på grund av livshändelser är en del av livet.
- ”Det är skönt att bli gammal. Att vara ung var för djävligt” – Hjalmar Söderberg, 1907.

Akut behandling med psykofarmaka

- Om inte lugnande samtal hjälper kan primärt Atarax och Theralen ges. Detta kan ges även till de mycket unga patienterna.
- Det är rekommenderat att i möjligaste mån undvika läkemedel till patienter med panikångest.
- Om inget annat hjälper och situationen är ohanterlig kan bensodiazepiner användas, helst efter telefonkontakt med BUP.

När skall man dra öronen åt sig?

- När man inte får kontakt med patienten och man bedömer att kontakten med förälder/vuxen sviktar.
- Patient som har upplevt allvarlig kränkning mot den fysiska integriteten och inte uppvisar adekvata reaktioner.
- Nyligen genomfört suicid alternativt trauma i nätverket.

När skall man dra öronen åt sig?

- Blir man orolig finns det ofta anledning till det.

Ring gärna och konsultera
BUP – åtminstone i Göteborg

Frågor